

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א ♦ לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1190

מסכת יבמות ו' - י"ב ♦ עדויות ד', ו' - ד', ח'

בס"ד, י' אדר ב' תשפ"ב

השבוע בגליון

♦ נישואין ללא הסכמת ההורים
♦ "ודקארי לה מאי קארי לה"

♦ מהות מצוות כיבוד אב ואם

♦ טלית שנמצא בה שעטנז
♦ מדוע בזמננו מצורע שנרפא, אינו מגלח שערוותיו?

בשורה לקוראי הגליון!

ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

צעדים

אינם דומים צעדי של לומד דף יומי היום, לצעדי לפני חודשים אחדים. "צעדים של יבמות", מכנה אותם מגיד שיעור וותיק, ומסביר: כבר בדרכם אל השיעור מתרכזים הלומדים בנושאים שנלמדו בימים האחרונים, חוזרים עליהם בינם לבין עצמם, כדי שעם תחילת השיעור יהיו מרוכזים ויעמדו לנגד עיניהם הנושאים המרכזיים שנלמדו בדף הקודם, ובהדרכת מגיד השיעור ישקעו בסוגיית הדף היומי. **הסוגיות** מסתעפות, עיתים משתרגות על פני דפים אחדים, נושאות בחובן ידיעות ומושגים יחודיים, וברוך ה' קול הצעדים אינו מתמעט, אדרבה, מידי יום מצטרפות רגליים נוספות בדרכן לבית המדרש, להסתופף באור התורה.

עובדה מעניינת נשתמרה מחדרו של הסבא קדישא, רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, בעל החפץ חיים.

מעשה ביהודי שבנסיבות שונות לא זכה ללמוד תורה בימי עולמו. עולמו חלפו אך תורה עדיין לא למד. משחלפו עליו יותר ימים מאלה שעתידיים לחלוף עליו, ערך חשבון נפש והסיק כי הגיע הזמן לעשות את שיש לעשות. לאחר מאמצים בלתי מבוססים, עלה בידי לקבוע חברותות במשך היום, מתוך תקווה להספיק כמה שיותר.

דף ד/א לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך

טלית שנמצא בה שעטנז

בשאלה מעניינת ביותר דנו הפוסקים.

בסוגייתנו אנו לומדים שהתירה התורה להטיל ציצית תכלת בבגד פשתן, אף על פי שעל ידי כך הבגד נהיה שעטנז, שהרי חוט התכלת עשוי מצמר.

כל האמור הוא בבגד שמצד עצמו אינו שעטנז, ורק חוטי התכלת הם העושים אותו לשעטנז. ברם, אם מתחילה כבר היו מעורבים בבגד חוטי צמר וחוטי פשתן, ולפיכך היה הבגד אסור משום שעטנז, אין הטלת הציצית מתירה את איסורו [כך נקטו האחרונים כדבר פשוט וברור. ראה "ציצית - הלכה פסוקה" סימן י"ד הערה 28, ותמחה על הפרי מגדים, סימן י"ח, שלא כתב כן וסתר משנתו מספר "שושנת העמקים" כלל ג].

השאלה בה דנו הפוסקים מתמקדת במקרה הבא.

אדם שנטל בגד שעטנז, הטיל בו ציציות, ואחר כך פרם ממנו את חוטי הפשתן ועתה אינו שעטנז. האם עתה בלבישת הבגד תקויים מצוות ציצית?

ה"פרי מגדים" (במשבצות זהב, סימן י"ח א) טוען שלא!

מה טעם?

ובכן, ידוע הכלל "תעשה ולא מן העשוי". כלל זה מתייחס לכל המצוות שהתורה השתמשה בהן בלשון "עשיה", וכגון, במצוות סוכה נאמר (דברים טז/א): "וחג הסוכות תעשה לך", ולפיכך, סכך שהונח על הסוכה בטרם נתלש מן הארץ אינו כשר גם לאחר שיקצצוהו, שכן, בשעת עשייתו לא היה "סכך", ולאחר מכן, כשנקצץ, הפך ממילא ל"סכך" ללא עשיה (סוכה יא/ב).

גם לגבי ציצית אמרה תורה (דברים כב/ב) "גְדֹלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אֲרָבַע פְּנֵי־פְּסוֹתֶיךָ". לפיכך, מאחר שבשעה שחוטי הציצית הוטלו בבגד, הוא לא היה ראוי לקיום המצווה, כי היה בו שעטנז, ועם הסרת חוטי הפשתן נהיה הבגד ראוי, לפנינו מקרה של "תעשה ולא מן העשוי". לפיכך, יש להתיר את קשרי חוטי הציצית ולהטילם מחדש. אולם, האחרונים דנו בדבר, ולהלכה כתב ה"משנה ברורה" (שם, ס"ק מ"ג) כי "ראוי להחמיר להתיר הציצית ולחזור לקושרם".

צעילוי נשמת

הר"ר **יצחק (זינדל) זוהר** ז"ל
ב"ר אהרון ז"ל נלב"ע ט' באדר ב' תשס"ח
תנצב"ה

הונצח ע"י בניו אהרון ושלמה זוהר שיחיו

צעילוי נשמת

הרב **משה צבי יוסף הלפרן** ז"ל
ב"ר שלמה ז"ל נלב"ע ט"ו באדר תשל"ב
תנצב"ה

הונצח ע"י ידידו משפחות הלפרן שיחיו - קרית קריניצי, גבעת שמואל

נר ה' נשמת אדם

לעילוי נשמת **אמיל אברהם טואטי** ז"ל בן הרב חיים טואטי ז"ל נלב"ע כ' תשרי תשס"ו וזוגתו עזר כנגדו רודפת שלום וטוב מרת **פני שרה** ע"ה בת נתן סמואל ז"ל נלב"ע י' באדר תשע"ה
תנצב"ה

הונצחו ע"י בני המשפחה שיחיו

גאוני עולם פלפלו בצדדי הלכה זו, ואנו נביא סברה אחת לכל צד של הנידון.

כשנתבונן במקרה זה נבחין, כי בגד השעטנז שחוטי ציצית עליו - ראוי גם ראוי לקיום מצוות **ציצית**. הן לפנינו בגד בעל ארבע כנפות, עם חוטי ציצית כדת וכדין, שהרי הבגד מצד עצמו חייב בציצית. נכון, ללבשו אי אפשר, אך מפני מניעה חיזונית, שיש בבגד זה איסור שעטנז, לא מפני חסרון בעצם הבגד או פסול או פגם בדיני מצוות ציצית. באופן זה אין זה נחשב "תעשה ולא מן העשוי", שכביכול הפעולות שנעשו לצורך המצווה, לא החילו מאומה ועתה מאליו צצה לפנינו ציצית כשרה. אלא קשירת חוטי הציצית יצרה בגד כשר וראוי לקיום מצוות ציצית, שמפני סיבות חיזוניות לא ניתן לממשה (כך דעת רעק"א בהגהותיו לשר"ע, סימן י' סעיף ה', ופוסקים נוספים, ראה "ציצית - הלכה פסוקה", שם).

את דעתו של ה"פרי מגדים" האוסר ציצית זו, מבאר ה"אמרי בינה" (או"ח סימן ב') באופן הבא: לגבי ציצית נקטה התורה בלשון, "גדלים תעשה לך, על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה". כלומר, בגד שאינו ראוי ללבישה - פטור ממצוות ציצית לחלוטין, מה לנו אם סיבת אי היותו מיוחד ללבישה היא מפני שנוצר למטרה שונה, או מפני איסורו? הן כך והן כך, בשעה שהוטלו בו חוטי ציצית לא עמד הבגד **ללבישה**, ולפיכך בהסרת חוטי הפשתן, לפנינו "תעשה ולא מן העשוי" [ועיי"ש עוד מש"כ לדון, שאין כאן קיום מצוות ציצית משום "מצווה הבאה בעבירה" וממילא בזמן הטלת הציצית אין אפשרות של קיום המצווה כלל].

דף ה/א נפקא להו מראש

מדוע בזמננו מצורע שנרפא, אינו מגלח שערותיו?

במאמר שלפנינו נתייחס לשתי סוגיות הנלמדות השבוע בדף היומי, נתוודע לפרט בסיסי באחד מכללי היסוד של מצוות התורה, ונתבשר מקושייתו המבריקה של הגאון רבי מנחם זמבה הי"ד.

גמרתנו דנה בארוכה על אודות מקורו של הכלל הידוע בקיום מצוות התורה, הקובע כי "עשה דוחה לא תעשה". כלומר, אם הזדמנו מצוות עשה ומצוות לא תעשה למקרה אחד, והן סותרות זו את זו, אזי יקיים את מצוות העשה, לפי שמצוות לא תעשה נדחית מפניה.

בנסותה לאתר מקור לכך שמצוות עשה דוחה לא תעשה, מציעה הגמרא ללמוד זאת ממצורע. בתהליך טהרתו על המצורע לגלח **בתער** את כל שערו, כולל שער ראשו וכולל זקנו, אף על פי שבכך הוא עובר על איסורים [המגלח את פאות ראשו עובר על איסור, וכן המגלח זקנו בתער]. מכאן שמצוות עשה דוחה מצוות לא תעשה.

בתהליך טהרתו הממושך של המצורע, הוא מצווה פעמיים לגלח את כל שערו. בתוספתא מבואר, כי דין טהרת המצורע נוהג גם כשבית המקדש אינו קיים. ברם, הרמב"ם מבהיר (בפירוש המשניות, סוף נגעים), כי אחר חורבן בית המקדש אינו עושה את התגלחת השנייה, שכן, אליה מתלווים קרבנות ולאחר החורבן אינו יכול להקריבם ולהטהר לחלוטין. שמא תאמר: מה בכך? יקיים לכל הפחות את מצוות התגלחת! הרמב"ם מבאר, כי מאחר שהגילוח כרוך במצוות לא תעשה, אין מצוות עשה דוחה לא תעשה אם המצווה לא תתקיים בשלמותה. כלומר, מצוות טהרת המצורע לא תושלם, מפני שאין באפשרותו להקריב קרבנות, ולפיכך גם אינו מגלח את שערו.

נמצא, שלפי הרמב"ם מצוות עשה שאי אפשר לקיימה אלא באופן שאינו ממצה את תכליתה ואינו מביא להשלמת המצווה - אינה דוחה לא תעשה, אף על פי שיש מצווה בעצם המעשה.

כנגד מסקנה זו הקשה הגאון רבי מנחם זמבה זצ"ל (חידושי הגאון ר' מנחם זעמבא סי' כ"א) מסוגייה במסכת מנחות, כדלהלן.

במהלך הדיון בסוגייתנו, מניין המקור לכך שמצוות עשה דוחה לא תעשה, מביאה הגמרא את מצוות ציצית. כידוע, אסור ללבוש בגד שיש בו צמר ופשתים - איסור שעטנז, אך במצוות ציצית הותרה תורה ללבוש חוטי צמר ["תכלה"] גם על בגד פשתן.

מצוות ציצית מתקיימת בבגד בעל ארבע כנפות.

במסכת מנחות (לז/ב) נחלקו תנאים אם הלוּבש בגד בעל ארבע כנפות עם ציציות, מקיים מצווה אחת - שבבגדו יש ציצית, או שמא מקיים ארבע מצוות, כי כל כנף מצווה היא בפני עצמה. הגמרא אומרת, כי למחלוקת זו קיימת השלכה הלכתית, במקרה שחוטי ציצית באחת הכנפות נפסלו. אם בשלש הנותרות אינו מקיים כל מצווה, הרי שאין כל היתר להותיר שעטנז בבגד, כי עתה אינו

שעות רבות ביום עמל מיועדנו על תלמודו. עד שהבין את תשובת הגמרא, הספיק לשכוח כי אינה תשובה על שאלתה המקורית, אלא מענה לשאלה שנתגלעה במהלך המשא ומתן. קשה היתה הדרך. מפרכת עבורו וגם עבור היהודים הטובים שלוויחו בה.

תחילה היה חדור מרץ בלתי נלאה. צער אפפו עם רדת הליל, על שהוא נאלץ לקטוע את לימודיו, ובחיוך גיל התעורר השכם בבוקר אל חוק לימודיו. חלפו שבועות אחדים, וכעבור שלושים ימים תמימים נבוך הלומד לגלות, כי הוא יודע... דף גמרא אחד בלבד.

התוצאה הדלה הובילה אותו דווי ושובור אל מפתן ביתו של רבי ישראל מאיר הכהן.

- **רבינו!** חודש! חודש תמים! מאמץ גדול שכזה שווה עבור דף גמרא אחד!?

החפץ חיים שמע את דבריו וחזר עליהם לעצמו בקול: היהודי שואל, שהשקיע זמן רב והספיק מאה דפים, האם כדאי הדבר.

- **רבי!** לא מאה. אפילו לא עשר! דף אחד. שווה? אחד!

והחפץ חיים בשלו, שומע וחוזר לעצמו: היהודי תמה אם ראוי לעמול חודש ימים עבור מאה דפים. - **רבי!** נשתק הלה בבכי, אם הייתי לומד מאה דפים הייתי רוקד ברחוב מאה ימים! דף אחד, לאט ברטט וזקר את אצבעו כדי להמחיש את דבריו. אחד ותו לא. אחד.

נתמלאו פניו של החפץ חיים באור יקרות: יקירי וחביבי! כלום הנך חושב שאיני שומע את אשר אתה דובר? כן, דף אחד, אך הוא שווה כמאה דפים! הלא כך כתוב באבות דרבי נתן: "שטוב לו לאדם דבר אחד בצער, ממאה ברווח!"

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה': לומדים כמה דקות וחוזים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד *
כנש"ו 3029

חודש ראשון התנסות חינם

וייצא היהודי מביתו של החפץ חיים שמח וטוב לב, מתוך ידיעה והבנה, כי בלימוד התורה הקדושה העמל והטרחה מהווים חלק מן הלימוד וחלק מן השכר, ומני אז, נדמתה עליו כל מילת גמרא כיהלום, כל שורה כמחרוזת אבנים טובות וכל דף כאוצר בלום, והיה האושר מנת חלקו כל הימים.

★ ★ ★

אחינו גיבורי החיל! חזקו ואמצו! ובכחכם זה הושיטו את ידיכם לאנשים הניצבים עדיין בשולי האולם, צופים במעגל ונהנים מן הריקוד, אך עדיין לא השתלבו בו. הרחיבו את המעגלים והרבו את אור התורה בשיעורי הדף היומי.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: תד. 474 בני ברק, פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף ט/א יחידים בסקילה לפיכך ממונן פלט מרובין בסייף לפיכך ממונן אבד

חטא ציבורי וחטא פרטי

ובאמת, מה טעם?

בספרים הקדושים הסבירו זאת כך: היושב בעיר הנידחת חטא עמם מפני שנחף עם הציבור, שכניו הרעים, לפיכך יש להקל בעונשו. ברם על ממונו יש להחמיר כיון שבעטיו בא להתגורר שם. לא כן החוטא היחיד שמעצמו ומרצונו החפשי בא לו לחטא, עליו יש להחמיר כהוגן ולהענישו כד...

מקיים מצווה. ברם, אם בכל כנף מתקיימת מצווה בפני עצמה, אין צורך להתיר את חוטי הצמה, שהרי מצוות עשה דוחה מצוות לא תעשה.

התמיהה המתבקשת היא, לאור דברי הרמב"ם, הרי הציציות בארבע כנפות הבגד הן ארבעה פרטים המרכיבים יחד מכלול שלם - בגד בעל ארבע כנפות, וגם לפי רבי ישמעאל הסובר כי בכל כנף שיש בה ציצית מתקיימת מצווה בפני עצמה, הרי המצווה המושלמת היא שיש ציציות בכל ארבע הכנפות (כמבואר בחידושי הרשב"א שם). משכך, גם לפי רבי ישמעאל עדיין אין להתיר לבישת שעטנז, כי אין עשה דוחה לא תעשה, היכן שהמכלול אינו מתקיים בשלמותו!

רבי מנחם זמבא חותם את דבריו, כי "יש לפלפל בזה טובא", ואכן בבית מדרשנו לפללו בדבר והעלו סברה מעניינת לחלק בין הנידונים. לתהליך טהרת המצורע יש תכלית - שהמצורע יהא טהור. ממילא, אם התכלית הזו אינה מושגת סובר הרמב"ם כי עשה אינו דוחה לא תעשה, מפני שחסר בכל איכות המצווה. שונה הדבר במצוות ציצית, שכן, גם לדעת רבי ישמעאל שבכל כנף מקיימים מצווה בפני עצמה, הן תליית הציציות בכל כנף היא המטרה הסופית... ובכל כנף בפני עצמו התקיימה המצווה במלואה. לו היתה מטרת תליית הציצית בכל כנף שבסופו של דבר כל ארבע כנפות הבגד יהיו עם ציצית, אכן במקרה שיש רק שלש כנפות עם ציצית, אין עשה דוחה לא תעשה. אך כאמור, אין זו המטרה, אלא לכל כנף מטרה בפני עצמה ולפיכך כל כנף דוחה את האיסור.

דף ו/א יכול אמר לו אביו היטמא

מהות מצוות כיבוד אב ואם

בדיבר החמישי ציוונו הקב"ה: "כבד את אביך ואת אמך, למען יאריך ימך".

האם כל הוראה של האב והאם צריך לקיים, או שמא יש סייגים וגדרים לדבר, ואם כן, מה הם? במאמר הבא ניגע בנידון חשוב ויסודי זה לגבי מהות מצוות כיבוד אב ואם.

מצוות כיבוד אב ואם היא מן ה"חמורה שבחמורות" במצוות התורה, כהגדרת הירושלמי (פאה פרק א' הלכה א'), ואף על פי כן מבואר בסוגייתנו, כי הוראה של אב לבנו לעבור על איסור תורה - אינה מתקבלת. אסור לבן לציית לו. זאת למדים מן הפסוק "איש אביו ואמו תראו ואת שבתותי תשמורו" - כולכם, גם האב והאם, חייבים בכבודי ואינם יכולים לצוות על הבן לחלל שבת, למשל. **שני סוגי הוראות:** הראשונים מבארים, כי שני סוגים של הוראות יש. אב או אם המבקשים להכין להם אוכל, או שיעשו פעולה אחרת הנצרכת לצורך שימושם, הרי זו מצוות כיבוד אב ואם שעליה הורתה תורה. אולם, "אם אמר לו לעשות דבר שאין לו בו הנאה" - על כך לא ציוותה תורה "כבד את אביך ואת אמך", כפי שמפרטת הגמרא במסכת קידושין (לא/ב): "ואיזהו כיבוד... מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא".

נישואין ללא הסכמת ההורים: המהרי"ק אשר נשאל אם "יש כח באב למחות בבנו לישא אשה אשר יחפוץ בה הבן", השיב לשלילה, ושלשה נימוקים באמתחתו, ביניהם כי בדברים שאינם נוגעים לאב או לאם, אין בכחם להורות לו את אשר יעשה, וכך פסק הרמ"א להלכה (יו"ד סימן ר"מ). נמצא, לכאורה, כי הורה המבקש מבנו, אוכל, התגורר שם, וכדומה, אין כל מצווה על הבן לשמוע לדבריו.

רצון הבורא שהבנים יכבדו את הוריהם: אולם, הגאון מוילנא (יו"ד סימן ר"מ ס"ק ל"ו) מדייק מדברי הרשב"א, כי אין כוונת הדברים שכלל אין מצווה לשמוע להורים בעניינים שאינם נוגעים לשימושם. אמת, עיקר מצוות כיבוד אב ואם היא בדברים הנוגעים ישירות לשימושם, כאכילה, הלבשה וכדומה. ברם, מאחר שרצון הבורא כי הבנים יכבדו את הוריהם, הרי שכל בקשות ההורים מסתופפות תחת צילה של המצווה העיקרית.

ואילו המהרי"ק אשר נימק כי הבן אינו חייב לשמוע להוריו את מי לישא לאשה, מפני שמצוות כיבוד אב ואם מתייחסת לפעולות לשימוש ההורים בלבד, אינו מתכוון שאין מצווה כלל על הוראותיהם האחרות, אלא בצירוף הנימוקים האחרים שהעלה בתשובתו, מצטרף גם הנימוק **שעיקר המצווה הוא בפעולות שנועדו לשרתם ולשמם ולא בעניינים אחרים** ("חזון איש" אבן העזר סימן קמ"ח על דף לב/א ד"ה שם, תוד"ה רב יהודה, ועיי"ש שכתב שיש חיוב מצד "מורא אב", וכ"כ בספר "המקנה" קידושין שם, וראה עוד בספר "ברכת שמואל" סימן ג' אות ב').

גומרים ש"ס ב-5 דקות ליום, זוכים בשפע גדול

... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה" מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי שליט"א הגר"ג אדלשטיין שליט"א

להתנסות חינם התקשר עכשיו: *3764

דף יא/א ודקארי לה מאי קארי לה
"ודקארי לה מאי קארי לה"

בשבוע זה אנו מתוודעים לאחד המשפטים שהאמוראים השתמשו בהם כדי להביע את תמיחתם: "ודקארי לה מאי קארי לה". אמורא הביא ברייתא כדי להקשות על הנאמר, ותמחו עליו מה קשר ראה בין הדברים.

מפרשים רבים מבארים כי משפט זה נקרא בלשון תמיהה וקושיה, כפי שפירש רש"י (כתובות לו/א) "מי שהשיב תשובה זו בבית המדרש מה עלתה על רוחו?".

פירוש שונה ומעניין כתב בעל הערוך (ערך ער) בשם גאון מתקופת הגאונים, כי "דקארי" הוא מלשון עירוב וערבוב. האות "אלף" מתחלפת באות "עין" וכאילו כתוב "ודקערי לה", מלשון עירוי, ערבוב. פירושו של דבר: זה שעירבב את הנושאים, מה ראה לערבם?

בספר יד מלאכי (אות קל"ח בכללי הדלת) מזכיר את שני הפירושים ומסביר כי פעמים התכוונו האמוראים לראשון ופעמים לשני; היכן שגירסת הגמרא היא **"ודקא ארי לה מאי קא ארי לה"**, הרי זה לשון קושיה, כלומר, קושייה **אריה**, חסרה. הקושייה אינה נכונה (שיטה מקובצת, כתובות ג/א). היכן שגירסת הגמרא היא **"ודקארי לה מאי קארי לה"**, במילה אחת, הרי זה לשון עירובוב.

ידעה מרתקת ביותר מביא בספר קיצור כללי התלמוד (הנמצא בסוף מסכת ברכות, מסביב למבוא התלמוד של ר' שמואל הנגיד), כי כל מקום בו נזכר בגמרא לשון זה, הוא מדברי רבנן סבוראי! רבנן סבוראי הם חכמים מן התקופה שלאחר חתימת התלמוד הבבלי על ידי רב אשי ורבינא, לפני תקופת הגאונים. הם כונו **"סבוראי"** על שם שלא גרעו בתלמוד ולא הוסיפו עליו דינים והלכות, כי אם **סברות** וטעמים (רב שריא גאון).

מעניין לציין, כי בספר שלשלת הקבלה מנמק כי שמם "רבנן סבוראי" נועד לשבחם. בתקופתם התגלגלו צרות קשות לישראל עד שאי אפשר היה ללמוד בשלוה, ובכל זאת הם פלפלו בסברות להבנת המשניות ולפיכך כונו "רבנן סבוראי", שסברו, ידעו והבינו הכל ולא שכחו מאומה למרות שסביבם נטרפה הארץ (הובא במבוא שערים תחילת שער ו').

דף ט/א כמדומה לי שאין לו מוח בקדקדו
ללמד מהי קושייה
 דבר גדול לימד רבי את לוי, באמירה זו: קושיה ששאלת אין לה מקום כלל וכלל. אף לומר לתלמיד מה לא קשה, ולתת לו אמת מידה מדוייקת לרמת קושייתו, אף זו תורה גדולה היא...
לא היה כאן כל מקום לקנטר, אלא ללמד מה בכלל קושיה ומה לא... (משנת רבי אהרן).

אי אפשר לבטל את החליצה

סיפר הגר"ז סורוצקין זצ"ל:
בהיות רבי צבי רבינוביץ זצ"ל, רבה של קובנה (בנו של רבי יצחק אלחנן ספקטור), בפטרבורג, כחבר באחת הועדות שהומונו על ידי הממשלה לדון בבועיית היהודים, פנה אליו אחד המשכילים והציע לו לבטל את החליצה, כיון שלדעתו אין בה טעם וריח. אותה עת התקיימה שם גם ועידה של רופאי רוסיה. אמר רבי צבי לאותו משכיל כי בנושא זה עליו לפנות לוועידה השניה - ועידת הרופאים. תמה המשכיל: מה עניין חליצה לרפואה? ענה לו רבי צבי: עד שאתה דן לבטל את החליצה, עדיף כי תציע לפני הרופאים לבטל את המוות... "אבל הדבר אי אפשר!" - תמה המשכיל "גם זה אי אפשר" השיב רבי צבי. התורה תורת נצח ואינה משתנה, וכל עוד אשר הרופאים לא הסבירו לנו מהו המוות ולאן הנשמה נאספת, עלינו לשמור מכל משמר את חוקי התורה היודעת בטיבה של נשמה ויודעת מה טוב ומה ראויה לה... (אזנים לתורה, תצא).

גם ד"ר כהן מבני ברק
 לא מפספס.
 2 משניות ביום
 וכל היום נראה אחרת.

כולם מצטרפים
 מה איתך?

לקבלת ספרון חודשי ראשון הינם
 מתקשרים ומאירים את הנשמה! *3764

נר ה' נשמת אדם

לעילוי נשמת
 מרת **מלה (מחלה) זיסר** ע"ה בת ר' יוסף ז"ל
 נלב"ע י' באדר תשס"א **תנצב"ה**
 הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

